

Eerste lezing: Jes. 5, 1 - 7

Evangelie: Mattheüs 21, 23 - 43

Datum: 04.10.2026

Overweging door: Lieneke Timpers

Het grote geheim van de schepping

Vandaag sluiten we de maand van de schepping af, met twee nogal indringende teksten. Het icoon van de schepping wat hier staat reflecteert dit ook: hoe gaan we om met dat wat ons gegeven is? Hoe pak je je verantwoordelijkheid in een tijd van overmacht?

Jesaja schetst een prachtig beeld, een ideaalplaatje: laat mij zingen voor mijn geliefde, en zijn prachtige wijngaard. Laat mij vertellen van zijn aandacht en tederheid, van zijn zorgzaamheid om de ranken en de druiven. Hier spreekt iemand die houdt van zijn werk, die erin gelooft, en alles geeft. Jezus, zoals zo vaak, doet er nog een schepje bovenop: niet alleen een liefdevolle creatie, maar ook een diep vertrouwen in de werkers die zijn wijngaard beheren. Jouw werk los durven laten en aan de ander over te geven, in de hoop dat het zal bloeien, maar zonder garantie dat dit gaat gebeuren.

Dit zijn moeilijke maar mooie stappen, vooral als het goed gaat natuurlijk. Je leerling floreert; je nieuwe collega moet even wennen maar pakt dan alles zo goed op dat je samen een mooi team vormt; of je baby leert dat de nacht doorslapen voor zowel hemzelf als papa en mama veel fijner is.

Vandaag gaat het echter over als het niet lukt. Als mensen jouw vertrouwen schenden, het gewoon niet aankunnen, of hun vrijheid heel anders aan gebruiken dan jij voor ogen had. Of laten we even van ergste uit gaan, zoals in het evangelie van vandaag. Wat als de ander expres alles kapot maakt? Als het een hele bewuste keuze is? Wat als bedrijven en overheden klimaatbeleid vooral als bijzaak zien, mooie plannen maken maar uiteindelijk toch gaan voor eigen gewin?

Het voelt dan vaak alsof we er weinig tegenin kunnen brengen. Machteloos, bitter, en wrang. Je eigen verantwoordelijkheid nemen voelt dan klein, onbelangrijk. Wat betekent het dan als Jezus zegt dat het koninkrijk aan hen wordt gegeven die goede vrucht dragen?

Dit zijn, zoals altijd, geen nieuwe vragen. Franciscus leefde ook een tijd van exponentiele groei in technische kennis, handel en economie; de groeiende macht van steden en bevolkingen, en steeds grotere wordende kloof tussen arm en rijk. Zijn roeping was dan ook een roeping van eenvoud en overgave, van steeds meer loslaten, en leren meedoen, in plaats van beheren. Je kijkt naar waar je wel het verschil kunt maken: dat is jouw taak. Dat kan voelen als een druppel op een gloeiende plaat, maar genoeg druppels laten een emmer overlopen. Elke druppel, elk mens, elke boom, en elk dier, is van groter belang dan de hele wereld: in alles klinkt God door.

Daarom zijn dit geen kleine handelen, geen kleine druppels. Het grote geheim van de schepping is dat in de kleine verschillen, in de kleine acties, ware potentie tot grootschalige verandering schuilt. In de gerechtvaardigd negatieve taal rondom klimaatverandering klinkt niet vaak het tegenovergestelde: de natuur reageert ook snel op positieve veranderingen.

Twee voorbeelden: in 2001 droomde fotojournalist Sebastião Salgado ervan om het bos rondom zijn huis in Brazilië te herstellen. Het was uitgedroogd, verdord gebied, zonder bomen en met weinig diversiteit. 20 jaar lang hebben hij en zijn vrouw Lelia 20 miljoen bomen geplant, van 290 verschillende soorten, op 1500 hectare droge heuvelgrond. Nu is het een weelderig, bosrijk ecosysteem vol met zeldzame planten en dieren. Klein, en toch groot.

Een ander voorbeeld: in 1995 werd de wolf opnieuw geïntroduceerd in Yellowstone park in Amerika. Het park had problemen met een overschot aan herten, te weinig bevers, wat weer impact had op de boom- en grasgroei, en daarmee weer de insecten en planten. 20 jaar later zien we het tegenovergestelde effect: de populatie van bevers is geëxplodeerd, en dat van herten ingeperkt. Met de bevers is de watertafel gestabiliseerd, de vispopulatie gegroeid, en is de diversiteit en aantallen van talloze andere diersoorten zoals beren, lynxen, adelaars, en kevers gegroeid. Een watervaleffect: één kleine verandering zet andere veranderingen in beweging en keert het tij.

Het grote geheim van al die heiligen die de natuur liefhebben is de ontdekking dat de natuur ook aan onze kant staat. We staan er niet alleen voor, niet als individu, en niet als mensheid. Net goed als de natuur als grote kracht meewerkt met al het goeds wat we erin stoppen, zo ook met God: God schuilt in elk grassprietje, in elk vogeltje – niet alleen als onderdeel ervan, maar als een sturende, liefdevolle kracht, naar elkaar toe, en naar Hem toe. Het grote in het kleine zoeken en vinden – dat is genoeg om mee te beginnen.